

вихователі підбирають дидактичні, рухливі, сюжетно-рольові ігри, досліди що проводяться упродовж наступних тижнів. Започатковуються і проводяться певні ритуали, що регулярно повторюються для формування навичок орієнтованих на сталий розвиток. Упродовж тижнів, відведених на закріплення теми, вихователі читають різноманітні повчальні авторські казки чи оповідання про природу. На занятті вихователі створюють проблемну ситуацію під час обговорення наочних матеріалів, що активізує розумову діяльність дітей, зацікавлює, привертає увагу до заданої проблеми. Заохочується бажання дотримуватися і вдома певних правил, залучаються до діяльності також і батьки. Постійно здійснюється нагадування, вивчених правил поведінки, пояснюється чому саме так потрібно робити.

Згідно рекомендацій авторок курсу, вихователі проводять дні без іграшок, коли дітям пропонується попрацювати з викидним і природним матеріалом. Діти фантазують у що можна пограти з такими предметами, роблять різноманітні поробки з цими предметами. Таким чином ми даємо дітям зрозуміти, що не обов'язково купувати іграшки у магазині, а можна їх зробити власними руками і тим самим привчаємо їх до ощадливості. Долучаючи батьків, в ЗДО організовується збір макулатури, пластику, кришечок від пластикових пляшок. Так відбувається формування у дітей дошкільного віку навичок орієнтованих на сталий розвиток.

Отже, у дітей дошкільного віку можуть бути сформовані ціннісні основи ставлення до навколишнього середовища. Якщо з дитинства вчити економному споживанню природних ресурсів, то така поведінка міцно закріпиться у людини і стане способом її життя. Поступове усвідомлення дитиною моральних правил поведінки у довкіллі, розуміння значення своїх дій для інших, активізують її прагнення з власної ініціативи дбати про навколишнє середовище. Саме так починає формуватися екологічна свідомість, що пов'язана з процесами взаємодії людини з об'єктами природи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку: науково-методичний посібник. Дніпропетровськ : Роял Принт, 2011. 200 с.
2. Гавриш Н., Пометун О. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: парціальна програма для системи дошкільної освіти. К., 2019. 23 с.
3. Гавриш Н. В., Саприкіна О. В., Пометун О. І. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку : навч.-мет. посіб. / за заг. ред. О. І. Пометун. Дніпропетровськ : Ліра. 2014. 120 с.
4. Гавриш Н. В. Освіта для сталого розвитку : переходимо на новий рівень. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. Київ: МЦФЕР-Україна. 2021. № 7 С. 10-14
5. Коренева І. М. Феномен «освіта для сталого розвитку»: сутність та сучасні особливості концепту. *Український педагогічний журнал* . 2018. № 2. С.113-123.

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ТА ЗАВДАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Лафета М. А.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу*

Хом'як О. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

На сьогодні одним з основних пріоритетів розвитку сучасної освіти є забезпечення рівних прав щодо освіти для всіх дітей. Реформування системи освіти в напрямі інклюзії підтверджується численними змінами в законодавстві України, практичною діяльністю закладів освіти та узгоджується з основними міжнародними документами у сфері забезпечення прав дітей [5].

Цінними для нашого дослідження є наукові праці вітчизняних учених А. Колупаєвої, В. Бондаря, А. Заплатинської, М. Кавуна, Ю. Найди, М. Порошенко, Т. Сака, М. Сварника, О. Таранченко, В. Тищенко та інших. У своїх роботах науковці актуалізували різнобічні аспекти проблеми інклюзивної освіти, здійснили ґрунтовний аналіз стану впровадження інклюзивного навчання в Україні та її межами.

Інклюзивна освіта (англ. inclusion – включення; французька, inclusif – той, який в себе включає; латинською include – включаю, заключаю,) – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти шляхом організації навчання дітей у закладах освіти на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей у навчально-пізнавальної діяльності [1].

Сьогодні інклюзивна освіта є процесом впровадження інклюзивних практик і принципів у різних сферах суспільства з метою забезпечення рівних можливостей, прав та участі для всіх людей, незалежно від їх належності до будь-якої групи або категорії. Інклюзивна освіта спрямована на створення безбар'єрного, доброзичливого та рівноправного середовища, де кожна людина може брати участь в усіх аспектах суспільного життя.

Досліджуючи термін «інклюзивна освіта» нами було проаналізовано визначення, які містяться в головних міжнародних документах: Стандартних правилах урівняння можливостей інвалідів ООН, Декларації прав дитини ООН, Саламанкській декларації та програмі дій з навчання осіб з особливими потребами, Міжнародних консультаціях із питань раннього навчання дітей з особливими освітніми потребами. Опираючись на ці документи, можна констатувати, що інклюзивне навчання – гнучка, індивідуалізована система навчання дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах масової загальноосвітньої школи за місцем проживання. Навчання (у разі потреби) відбувається за індивідуальним навчальним планом, забезпечується медико-соціальним та психолого-педагогічним супроводом. Інклюзивна освіта базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за

місцем проживання. Інклюзивну освіту, як систему освітніх послуг, має забезпечувати інклюзивна школа – заклад освіти, що адаптує навчальні програми та плани, фізичне середовище, методи та форми навчання, використовує наявні в громаді ресурси, залучає батьків, фахівців для надання спеціальних послуг відповідно до потреб кожної дитини, забезпечує сприятливий клімат в освітньому середовищі [2].

Основними завданнями інклюзивного навчання є:

- здобуття дітьми з особливими освітніми потребами освіти відповідного рівня в середовищі здорових однолітків відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти;
- реалізувати принцип «навчитися жити разом», який ґрунтується на принципах гуманістичної педагогіки;
- забезпечення різнобічного розвитку дітей, реалізація їх здібностей; створення освітньо-корекційного середовища для задоволення освітніх потреб учнів із особливостями психофізичного розвитку;
- створення позитивного мікроклімату в загальноосвітньому навчальному закладі з інклюзивним навчанням, формування активного міжособистісного спілкування дітей із особливими освітніми потребами з іншими учнями;
- забезпечення диференційованого психолого-педагогічного супроводу дітей із особливими освітніми потребами;
- надання консультативної допомоги сім'ям, які виховують дітей із особливими освітніми потребами, залучення батьків до розроблення індивідуальних планів та програм навчання [3].

Щоб точно зрозуміти, що таке інклюзивна освіта в Україні, потрібно виділити цінності та принципи інклюзії, на яких вона базується, а саме:

- визначення права всіх дітей на навчання;
- однакова увага та робота з дітьми, незалежно від їхньої національності, віку, мови, особливостей розвитку та поведінки, походження та місця проживання;
- постійний процес вдосконалення освітніх програм, методик, комплексів та структур для визначення та забезпечення потреб та прав дітей;
- одна з частин, на яких ґрунтується стратегія будівництва інклюзивного суспільства;
- постійний розвиток, динамічний рух.

Цінності інклюзії, її принципи та ідеї формують переваги такої освіти: прийняття дитини суспільством, створення дружніх відносин та зв'язків з ровесниками, покращення комунікативних навичок, вищій рівень академічної успішності.

В Україні «Закон про інклюзивну освіту» був впроваджений лише у 2017 році, тому такий тип навчання тільки починає впроваджуватися по всій країні. Початком розвитку інклюзивної освіти в Україні є створення НУШ – Нової Української школи [4].

Підсумуюмо, що інклюзивна освіта – це безперервний процес, спрямований на створення інклюзивного освітнього середовища на основі принципів

толерантного ставлення, поваги до індивідуальних особливостей дитини і недопущення дискримінації. Інклюзивна освіта передбачає освіту кожній дитині, незважаючи на наявні ООП, надає можливість дитині з ООП бути включеною у загальний освітній процес за місцем проживання шляхом адаптації змісту освіти й умов навчання, що в подальшому дає змогу їй стати рівноправним членом суспільства.

Тому, варто зауважити, що впровадження інклюзивної освіти в навчальний процес на території України є вагомим кроком до прийняття Європейських цінностей. Оскільки це свідчить не про замовчування проблеми, а про готовність до її вирішення. Учні з ООП наразі мають змогу бути максимально ефективно включеними в освітній процес, адже в цьому зацікавлені всі учасники навчального процесу. Наше завдання, аналізувати весь світовий досвід даної проблеми, щоб ефективно, зважаючи на наш менталітет, страх нового, знайти – дієві, екологічні шляхи ефективного впровадження та подальшої реалізації в майбутньому.

Виконання означених завдань та принципів інклюзивної освіти на теренах України всіма учасниками освітнього процесу дає можливість дітям з ООП мати шанс на реалізоване майбутнє, що дозволить інтегруватися максимально безболісно для них в професійну сферу нашого суспільства та приносити йому користь.

ЛІТЕРАТУРА

1. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 302 с.
2. Колупасва А.А., Таранченко О.М. «Інклюзивна освіта: від основ до практики»: [монографія]. Київ : ТОВ «АТОПОЛ», 2016. 152 с.
3. Сутність, мета і завдання інклюзивного навчання URL : https://pidru4niki.com/90052/pedagogika/sutnist_meta_zavdannya_inklyuzivnogo_navchannya (дата звернення: 20.08.2023).
4. Інклюзивна освіта в Україні: основні принципи та цінності URL : <https://acmc.ua/osnovni-printsipi-ta-tsinnosti-inklyuzivnoyi-osviti/> (дата звернення: 20.08.2023).
5. Хом'як О.А. Організаційно-технологічні засади інклюзивної освіти в початковій школі. *Технології організаційно-управлінської та освітньої діяльності в початкових класах Нової української школи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу*: монографія / авт. кол. : Красовська О.О., Максимчук Н.С., Міськова Н.М. та ін. ; за заг. ред. О. О. Красовська. Рівне : видавець О. Зень. 2023. С. 249-286.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНИХ УРОКІВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

Левицька К. П.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Волинського національного університету імені Лесі Українки*